

Maartje Marijnissen is oncologie-gecertificeerd acupuncturist. Na het plotseling overlijden van haar vader in 2016 ten gevolge van kanker, heeft zij zich gespecialiseerd in het onderwerp. Zij geeft naast ondersteuning aan (oud)kankerpatiënten in haar TCG-praktijk, ook training aan therapeuten.

Een moderne kijk op een eeuwenoude behandelwijze

AZ Monica pioniert met acupunctuur bij pijnbehandeling

Het Multidisciplinair Pijncentrum van AZ Monica in Antwerpen zet sinds 2020 vol in op een integratieve benadering van pijnbehandeling. Daarbij neemt acupunctuur, traditioneel geworteld in de Chinese geneeskunde, een prominente plaats in naast conventionele pijnzorg. Tijdens een inspirerend avond-symposium eind mei van dit jaar deelden artsen en bestuurders van het AZ in samenwerking met de Belgian Acupunctors Federation (BAF) hun visie, ervaringen en wetenschappelijke onderbouwingen met zorgprofessionals uit de regio. Het werd een boeiende avond waarin kennisdeling een brug heeft geslagen tussen twee werelden.

De eerste vonk voor het project werd al in 2015 ontstoken. Tijdens een werkbezoek in de Verenigde Staten bij een gerenommeerd pijncentrum in New York, kwam het bestuur van het Belgisch Algemeen Ziekenhuis Monica in aanraking met hun integrale aanpak, waarbij zowel acupunctuur als reguliere zorg werd ingezet bij de behandeling van pijn. Daar werd acupunctuur niet als complementaire luxe gepresenteerd, maar zagen zij hoe deze eeuwenoude Chinese behandeltechniek met succes hand in hand kon gaan met conventionele ziekenhuiszorg. In een land dat nog steeds zwaar getroffen wordt door stijgende verslavingscijfers aan opioïden (zware pijnstillers), werd de zoektocht naar niet-farmacologische methoden zoals acupunctuur tien jaar geleden al opgestart. De aanpak bleek doeltreffend.

Ook in Europa werden de gevaren van opioïden gezien zoals oxycodon en fentanyl.^[1] Reden te meer voor AZ Monica om zich ook te verdiepen in acupunctuur en deze behandelmethode te gaan integreren binnen het pijncentrum. 'Het Multidisciplinair Pijncentrum streeft ernaar een zo uitgebreid mogelijk therapiepakket aan te bieden, afgestemd op de behoeften van de patiënt van vandaag', aldus diensthoofd dr. Jan Pieter Haems. Voor Adrienne Waldt, die destijds ook al als verpleegkundige bij het pijncentrum van AZ Monica werkte was het een uitgelezen kans. Zij kon als pijnverpleegkundige én acupuncturist perfect de brug slaan tussen de twee werelden.

'nieuwe initiatieven om acupunctuur ook aan te bieden binnen andere afdelingen, zoals oncologie, worden besproken'

‘het succes van AZ Monica laat zien dat acupunctuur geen eiland hoeft te zijn binnen de zorg’

Inmiddels heeft AZ Monica drie anesthesisten, waarvan twee pijnartsen, die de opleiding tot acupuncturist hebben doorlopen. Hiermee is het ziekenhuis koploper op dit gebied in België. De resultaten spreken voor zich: stijgende patiëntvraag, positieve behandelresultaten en een toenemend aantal verwijzingen. Nieuwe initiatieven om acupunctuur ook aan te bieden binnen andere afdelingen, zoals oncologie, worden besproken. ‘Het zou mooi zijn als we binnen AZ Monica een ‘acu-dienst’ kunnen realiseren ter ondersteuning van alle afdelingen binnen het ziekenhuis,’ aldus Adrienne. Maar ook buiten het AZ wil men de kennis en ervaring over de integratieve aanpak delen, om vragen en misverstanden over de werking en betrouwbaarheid van acupunctuur bespreekbaar te maken. En ook om andere zorginstellingen te motiveren een bredere kijk te hebben in het veilig en effectief ondersteunen van patiënten buiten de conventionele standaard.

Avondsymposium Acupunctuur en pijnbestrijding

Daarom werd eind mei van dit jaar een avondsymposium *Acupunctuur en pijnbestrijding* georganiseerd in samenwerking met de BAF en met steun van de Belgische beroepsverenigingen BVGA, Eufom en Abadic. Het symposium richtte zich in het bijzonder tot huisartsen en artsen van andere ziekenhuizen uit de regio. De avond werd gepresenteerd door Adrienne Walddt, acupuncturist van AZ Monica vanaf het eerste uur. Tijdens het inspirerende programma kwamen uiteenlopende sprekers aan het woord om meer uitleg te geven over het implementatietraject, de visie en natuurlijk de resultaten.

Alle sprekers benadrukten het belang van de evidence-based-benadering, een vereiste om verbinding te maken met het ziekenhuiswezen. Maar ook op persoonlijke ervaringen. Zo legden dr. Ewa Brzezinska en dr. Yzabel Vandevivre, beide anesthesist, pijnarts en acupuncturist binnen het pijncentrum, de nadruk op de meerwaarde van acupunctuur naast hun reguliere behandeling, bespraken zij praktijkvoorbeelden en gaven zij inzicht in recent uitgevoerd onderzoek en de bijbehorende cijfers. De voorzitter van de BAF, Sofie Mollekens, ging vooral in op regelgeving en voorzitter van de Opleiding in traditioneel Chinese geneeskunde (OTCG) dr. Annemie Mertens verduidelijkte dat de opleiding tot acupuncturist ook voor artsen een driejarig traject is. Tot slot gaf Peter de Vilder, kinesitherapeut (in Nederlands: fysiotherapeut), acupuncturist en docent bij OTCG meer verdieping in de Chinese behandelmethodes en de neurobiologische werking van acupunctuurpunten aan de hand van technieken zoals MRI-onderzoek en PET-scans.

De avond werd afgesloten met een Q&A, waarbij tal van vragen werden gesteld door het publiek. Vooral op het gebied van praktische en organisatorische aspecten van acupunc-

tuur binnen de hedendaagse geneeskunde in België. Aan dr. Jean-Paul Sion de vraag wat het AZ Monica heeft doen besluiten deze vooruitstrevende rol op te pakken binnen de toch enigszins sceptische manier van denken binnen de reguliere zorg richting de Chinese geneeskunde. Zijn antwoord was helder en kon de avond niet beter samenvatten: ‘Als ziekenhuis willen wij initiatieven vanuit onze teams stimuleren die ondernemend en creatief zijn, en die aansluiten bij de problemen en uitdagingen van deze tijd. Natuurlijk blijven wij kritisch kijken, maar als wij zien dat een initiatief passend is, wetenschappelijk onderbouwd kan worden en dat het onze patiënten vooruithelpt, dan zullen wij als ziekenhuis zorgdragen voor een goede ondersteuning. Dat is ook wat ons van andere onderscheidt.’

Het succes van AZ Monica laat zien dat acupunctuur geen eiland hoeft te zijn binnen de zorg. Integratie vraagt om kennis, vertrouwen én samenwerking. Zoals Sofie Mollekens van BAF het verwoordde: Het is tijd dat reguliere en complementaire zorg elkaar vinden, op basis van veiligheid, wetenschap en mensgerichtheid. Ook in Nederland worden stappen in deze richting gezet. Integrative Medicine, waarbij reguliere geneeskunde wordt gecombineerd met wetenschappelijk onderbouwde complementaire behandelingen zoals acupunctuur wint steeds meer terrein. Zo bieden het Rijnstate Ziekenhuis, het Máxima Medisch Centrum, het Isala Ziekenhuis en de Gelre Ziekenhuizen al enige jaren acupunctuur binnen hun oncologische zorg om de kwaliteit van leven van kankerpatiënten te ondersteunen en verlichten.

Op pijngebied lopen het Slingeland Ziekenhuis in Doetinchem en het Gelre Ziekenhuis in Apeldoorn voorop. Van beide ziekenhuizen bieden de poliklinieken pijnbestrijding acupunctuur aan als onderdeel van het behandelplan voor patiënten met diverse pijnklachten, waaronder aangezichts-pijn, rugklachten en pijn bij kanker. Maar ook de pijnpoli van het Antonius ziekenhuis in Sneek is inmiddels gestart met een structurele samenwerking met een externe acupuncturist na een positieve ervaring van een ziekenhuismedewerker met acupunctuur. Het lijkt er dus op dat acupunctuur op steeds meer plaatsen aansluiting vindt bij de westerse geneeskunde.

Een positieve ontwikkeling die laat zien dat de verbinding tussen reguliere en aanvullende zorg de sleutel vormt tot een holistische mensgerichte gezondheidszorg. Door kennis en vertrouwen te versterken bij artsen door evidencebased-behandelmethoden, groeit het draagvlak voor integratieve zorg. Zo kan een brug geslagen worden tussen eeuwenoude wijsheden en moderne medische wetenschap, waarbij het welzijn van de patiënt altijd centraal blijft staan. ■

BRONVERMELDING:

1. Trimbos Instituut. (2020, 19 februari). *Europa wil beter zicht op gevaarlijke en zeer verslavende synthetische opioïden*. Geraadpleegd op 4 juli 2025, van <https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/europa-wil-beter-zicht-op-gevaarlijke-en-zeer-verslavende-synthetische-opioïden/>